

Izhaja vsako prvo
in tretjo soboto v
mesecu. Stane na
leto 6 K, na pol
leta 3 K. Posa-
mezni listi po
30 vin.

JEŽ

Naročnina naj se
pošilja upravni-
štvu. Rokopisi pa
uredništvu JEŽA
v Ljubljani. Inse-
rati se računajo
po dogovoru.

List 19. - V Ljubljani, dne 4. septembra 1909. - Leto VII.

Vzrok.

„Čemu pa ima ta dama tako gost pajčolan?“

„Sram jo je, ker ima samo tridesettisoč kron dote.“

VEČNA LJUBEZEN.

Žalostno sta korakala nekega jutra proti pomorski luki. Krčevito sta se držala drug družega za roko in težke solze so jima drčale po licih. Vsak korak, ki ju je približeval parniku, pomnoževal je njuno srčno bôl. Zadnje trenutke stala sta nepremično in se zrla z oči v oči. Za množico ljudi, ki se je gnjetla okoli njiju, se nista brigala. Niti besedica ni privrela iz njiju ustnic, kajti bôlest slovesa jima je grli kakor zadrgrnila. Dvajsetkrat je stopil on na pristajo, a vselej se je vrnil k nji ter znova objel svojo ljubljenko. Naposled so ju morali malodane s silo razdvojiti in v zadnjem objemu sta si še enkrat prisegla večno ljubezen.

* * *

Minka je bila vsekako dražestno dekle. Ko je stala z rosnimi očmi sama na obrežju, bila je tako lepa, da mi je ni mogoče opisati. Tožno je mahala z belim robcem za odhajajočim parnikom. Tudi on je obstal na krovu kakor izklesan, ko je zapuščal parnik njegovo domovino in zrl je nepremično proti obrežju, dasi mu je davno že izginil izpred oči.

Mrak je začel zagrinjati morje in čut ljubezni do bližnjega me je premagal, da sem stopil k njemu ter ga opomnil, da naj se po-đa k počitku. Kakor bi bil vinjen, oprijel se je moje roke ter z globoko na prsi nagnjeno glavo taval z menoj po stopnicah proti svoji kajuti. Ko je medpotjo zadel ob nekoga zagodrnjal je:

„Kako oduren je vendar ta kurjač!“

„Kurjač“ vskliknem začuden . . . „To je bila vendar ženska ob katero ste se zadeli!“

„Ženska! Oj, ta spak!“

* * *

Bila je štrežajka kajut prvega razreda; ubožica, ki se je s postrežbo potujočim ženskam preživljala. Kakor sem poprej dejal o lepoti Minke, da mi jo je nemogoče opisati, tako lahko rečem zdaj, da mi je prava igrača opisati to žensko. Škiljasta je bila in šepala je, povrh pa je bila tudi nekoliko grbasta. Nje zanemarjena zunanost jo je delala še veliko starejšo, nego je bila v resnici. Kakor je videti, moj novi znanec ni pretiraval, ko jo je imenoval spak.

* * *

Prve tri dni vožnje s parobrodom jokal je moj znanec neprenehoma. Vsakoršno hrano je odklanjal. Ves čas je pisal dolgo, brezkončno zaljubljeno pismo, katero naj bi prvi v domovino vračajoči se parnik odpeljal njegovi ljubici Minki. Četrti dan se mi je posrečilo privedi ga do tega, da je zavžil žlico kave; proti koncu tedna je zavžil skodeljico juhe, družega ničesar — bil je do skrajnosti melanholičen.

Štirinajsti dan vožnje vprašal me je, kdaj dospemo do svojega cilja.

„Ako bo šlo po sreči, v kakih petindvajsetih dneh, seveda ako bomo imeli vreme ves čas tako ugodno, kakor doslej.“

„To je dolgo, silno dolgo“, odvrnil je ter žalostno povetil glavo.

„In tem žalostneje, ker na vsem parniku ni niti ene dame, s katero bi si nekoliko skrajšali čas. Na tem potovanju utegne štrežajka malo zaslužiti. Saj se spominjate one grde ženske, ko ste prvi dan zamenjali s kurjačem?“

„Ubogo bitje, mislim da sem bil ž njo preneuljuden.“

Po kratkem molku je pristavil.

„Sicer je ta ženska zelo priljudna, in postrežljiva — ali je ne sodite tudi vi tako?“

* * *

Pet dni kasneje videl sem ga, ko je gledal na svojo žepno uro.

„Štejete menda ure, ubogi prijatelj, ki tako počasi potekajo?“ nagovorim ga.

„Kaj še, gledam samo, če bo kmalo čas zajutrkovanja, kajti silno sem lačen.“

„Torej se vam je tek zopet vrnil?“

„To se razume! V moji starosti se človek ne more samo z juho preživljati. Z jedjo si človek tudi nekoliko preganja čas, kajti vaša opazka, da je brez žensk vožnja silno dolgočasna, je bila prav umestna.“

„Mislim sem, da ubijate svoj čas z dopisovanjem.“

„Vse svoje čute izlil sem v enem samem pismu, zato bi bilo preneumno ponavljati isto.“

„Zelo neprijetno, da si zdaj niti s pisanjem ne morete več kratiti časa; zlasti ker utegne vožnja trajati še dolgo, jako dolgo.“

„Kdo vam je to dejal?“

„Strežajka.“

„... A propos! Ali niste tudi vi opazili, da ima ta ženska uprav krasne lase?“ vprašal me je ženin lepe Minke.

* * *

Neugodno vreme nas je zaneslo daleč od smeri in dan našega izkrcaja se ni dal več točno določiti. Moj znanec se je med tem časom popolnoma zopet poživel; jedel je za štiri, dolgočasil se za pet. Dospel je do onega trenutka, ko se človeku ne zdi več preneumno dresirati pajke.

„Vraga,“ vskliknil je nekoč. „Dolgočasno je, da bi človek obupal. Sramota, da ni niti enega ženskega bitja na parniku, ki bi potovalo isto smer, kakor mi.“

„Skoro! Mislim pa, da na vsem parniku sploh ni ženske, ki bi sploh kam potovala.“

„Kaj pa strežajka?“

„Vi se šalite; menda svojo krasno nevesto vendar ne bode-
te s tem sramotili, da bi prištevali to spako njenemu spolu?“

„Pri Bogu ne; stokrat ne! . . . Vzlic temu . . . Toda povejte
mi, ali ste se že kdaj potrudili Kunigundo od blizu pogledati.“

„Nisem še mislil na to.“

„Škoda! Opazili bi lahko, da je zelo nežnega pasu. Zadnjič
sem jo gledal, ko je šla po stopnicah; vzlic njenima neenako
dolgima nogama, moram reči, da ima njena noga lepo obliko in
šepanje ji pristoji zelo dobro.“

Padel bi skoro s stola, tako sem se začudil.

Njegova, vsled dolgočasja vzbujena domišljija si je ustvarila
ideal, katerega zdaj v svoji slepoti časti. Telesnih napak strežaj-
ke ne vidi več. Skušal sem ga strezniti:

„Šepa vendar strašno!“ dejal sem mu.“

„Kaj, gospodična Lavaljer, da šepa?“

„Grbasta je tudi!“

„Kaj še; samo glavo ima nekoliko sklonjeno naprej.“

„In škili! Temu vendar ne boste oporekali!“

„Marija Antoinetta je tudi v ječi izgubila eno oko, vzlic
temu pa je bila uprav dražestna, ko so jo peljali na morišče.“

„Kaj ste popolnoma pozabili na svojo krasno nevesto?“

„Oj, ko bi bila ona tu . . . Toda tako! . . .“

* * *

Naslednje dni je bilo življenje na parniku dolgočasneje
nego sprva. Toda dolga vožnja je rodila mojemu zancu tekmeča
v osebi kuhinji prideljenega zamorca, kojemu je tudi obviselo
oko na strežajki.

Pogled na tega tekmeča, ki je bil v vsakemu oziru vreden
svoje izvoljenke, privedel je mojega znanca malodane do obupa.
Začel je strežajki prav resno pihati na srce in zasledoval jo je
na vseh potih s svojimi laskavostmi.

Grda ženska na dnu svojega srca nikdar zaradi svoje ostud-
nosti ne obupa. Naj ji moški le količkaj dvori, domišljevala si
bo, da je lepa. Tako se je godilo tudi naši šepasti strežajki. Na-
mesto, da bi se z obema rokama oklenila lepega mladega moža,
ki je lazil za njo, odganjala ga je od sebe, čimbolj se ji je sku-
šal približati. — — —

Po preteku treh dni pozval me je moj znanec k sebi:

„Ko se izkrcamo, storiti mi bodete morali neko ljubav,“ nagovoril me je.

„Z največjim veseljem!“ . . .

„Za pričo mi bodete pri poroki. Kunigunda je vsprejela mojo ponudbo in je pripravljena postati moja soproga!“

„In . . . lepa Minka?“

„Sama si je kriva! Čemu se ni hotela odločiti, da bi potovala z menoj v novi svet? Zdaj ljubim Kunigundo, in baš včeraj sva si prisegla večno ljubezen.“

„Že zopet! S to zameno si niste prav nič na dobičku, ljubi prijatelj!“

„Moja sedanja nevesta je lepotica na način, katerega vi nikdar razumeli ne boste. Vas navdušuje enakomernost udov in voščena figura v oknu kakega brivca je vaš ideal.“

* * *

Naslednje jutro smo se izkrcali. Moj prijatelj je hitel v mesto, da bi si je ogledal. Mesto je lepo, ženske tudi in tudi razvedril je nudilo -mesto več kot dovolj.

Eno uro bivanja na kopnem zadostovalo je, da so se mojemu prijatelju odprle oči. In ko mu je zamorec, ki je bil na parniku njegov tekmeč pri Kunigundi, zastavil pot ter mu pomolil pod nos dvoje ostro nabrušenih nožev, da bi se bojevala po običaju zamorcev za ljubezen grde Kunigunde . . . pomišljeva ni moj prijatelj niti trenotek, temveč zavrnil ga je kar na kratkol „Kar obdrži grdobo zase!“

Ponavljam, da je mesto, v katerem smo se izkrcali, nudilo toliko razvedril, da moj prijatelj ni samo pozabil v prvi uri svoje zaročenke grde strežajke temveč da je zadostovalo samo tri dni in pozabil je tudi svojo ljubimko Minko, ki je bila tako lepa, da mi je ni bilo mogoče opisati, za vedno.

Nepotrebno.

Kmet: „Sin mi piše iz mesta, naj mu pošijem dvanajst robcev! Saj vendar nima dvanajst nosov!“

Ljubezniva ženica.

Kmetica (svojemu možu gonjaču): „To ti povem, Jože, brez denarja mi ne hodi domov! Ako te ne bo nobeden lovec obstrelil, pa skusi, da prideš pod kak avtomobil!“

Primerni odgovor.

Hribolazec: „Po pravici rečeno: jaz sem si planšarice predočeval nekoliko lepše, kakor ste v resnici!“

Planšarica: „In jaz mestne gospodke ne tako neumne!“

ZVONIMIR MASLE:

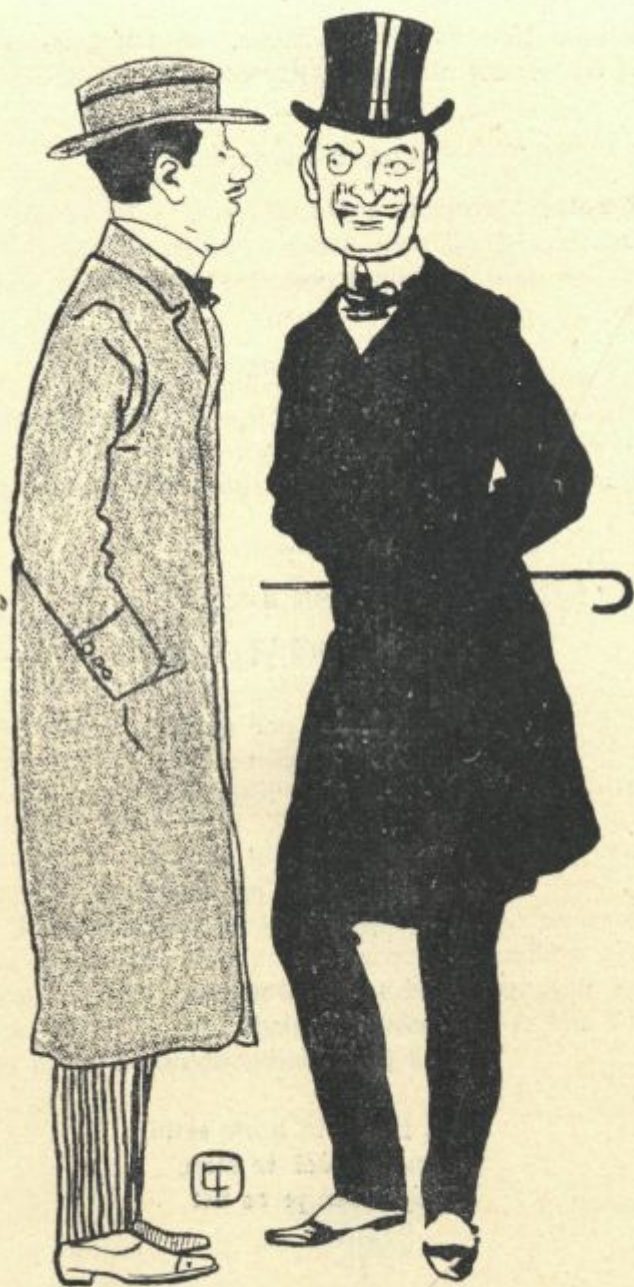
NJENA POSTELJCA.

Prišel je fant pod okence,
potrkal je na polkence,
in dobro jutro voščil je.

Al bo za enga, al za dva,
deklé ta mehka posteljca?
al pa preozka ni za dva?

Deklé se je zasmejala
in posteljco pregrinjalo,
vso s čipkami obrobljeno.

Naj, fantič, to te ne skrbi,
ljubezen čudež že stori,
dovolj široka je za tri!

Presenečen.

„Nocoj vso noč nisem mogel očesa zatisniti, tako me je skrbela menica, ki danes opoldne zapade!“

„Zakaj pa meni nisi povedal; jaz bi ti iz srca rad pomagal!“

„Ali mi morda posodiš lahko potrební denar, zlati moj prijatelj?“

„To ne; toda lahko bi ti dal imeniten prašek, po katerem bi spal kakor polh vso noč!“

Ubojliv.

Oče: „Zakaj si pa sosedovega Franceta danes z blatom obmetaval?“

Pepček: „Ker so rekli gospod učitelj, da ne smemo metati kamenja!“

JANKO OSOJNIK:

ŠALJIVEC IZ PODRAVJA.

ZBIRKA PRIPOVEDEK IZ PODRAVJA NA ŠTAJERSKEM.

12. Marberško žrebe.

„Fil fret, fil frajt“ so prepevali marberški poslanci vračajoči se s Koroškega. Pomirili so se že popolnoma, saj je pametneje, če človek nosi pokoncu glavo, naj je v srcu še tako pobit in žalosten. V Gortini, na Muti in v Vižingi niso smeli ljudje slutiti, da se je Marberžanom na Koroškem slabo godilo, drugače bi se jim menda posmehovali.

„Hvala Bogu, kmalu smo doma!“ se je veselil glasno policaj Šorščic, ki je že težko dvigal kolena. Pod Muto so legli moške na kratek počitek v travo nad Dravo ter se ozirali na marberško polje, ki je ležalo pred njimi na jutranji strani.

„Glejte, glejte, kaj pa plava tukaj doli?“ je pretrgal Šterc njihova domoljubna premišljevanja ter pokazal na Dravo.

Plavala je neka čudna okrogla reč rumene barve, kakoršne še nobeden izmed njih ni videl.

„Kaj bo neki to?“ je radovedno govoril župan ter opazoval plavajočo oblo, ki so jo valovi polagoma sukali in obračali. Hipoma jih je minila utrujenost, poskakali so na noge ter hiteli navzdol k vodi, da si natančneje ogledajo to neznano stvar. Ni bila daleč od brega, z dolgo vejo bi jo gotovo dosegli. Marberžani so bili spretni tudi ob vodi in kmalu so pritegnili in izvlekli oblo na kopno,

„Aj jaj jaj!“ Čudna reč!“

Bila je lepa tikev ali buča, ki je priplavala od nekod s Koroškega.

Začetkoma so se Marberžani te stvari nekoliko bali, ker pa se dolgo ni ganila, so vedeli da ni živa žival.

„Zdi se mi kakor veliko jajce,“ je menil Šterc.

„Da, gotovo je jajce, katero je znesla taka žival, ki je mi ne poznamo,“ je pritrdjeval župan.

Marberžani so mnogo slišali o velblodih, medvedih, morskih velikanih in drugih groznih živalih, ki se še niso nikdar prikazale v Marbergu. To je jajce ene take zveri. Iz jajca bi se dala po županovi misli izvaliti velika žival ali zver.

„Spravimo si to jajce v Marberg! Če se nam izleže kaka lepa žival, potem vsaj lahko rečemo, da nismo hodili zastonj na Koroško, kar nam bodo tako očitale naše žene.“

Po kratkem posvetovanju so vrgli „jajce“ zopet v vodo, ker niso hoteli, da bi videli njihovi sosedje v Gornji Vižingi, kaj si lepega nesejo z daljne poti. Buča je urno plavala ob bregu, možje pa so hiteli pred njo, ob njej in za njo ter pazili, da je niso odnesli valovi predaleč od brega v strmen, v najhujši tok sredi reke. Pod Navršnikovo hišo so bili že na marberškem polju. Ajdi z jajcem iz vode in preko polja naravnost v Marberg z njim!

Veliko veselje je bilo po Marbergu, ko so se vrnili vsi poslanci zdravi v svojo domačijo. Kako se je čudila starina in mladina ogromnemu jajcu, ki so ga prinesli štirje možje na vejnatih nosilih! Iz samega začudenja so pozabili vprašati poslance, kako so opravili pri škofu na Koroškem, poslanci pa jim sami tudi niso utegnili razlagati o svojih lepih uspehih.

Kako pa zdaj z jajcem? Nobena gos in nobena kokoš ni zadosti velika, da bi jo nasadili na jajce, ampak treba je večje živali. Nekateri Marberžani so bili prepričani, da bi se izvalila iz jajca le taka žival, kakoršna bi sedela na jajcu, gosi da valijo same žužike, race same račice, kokoši same piščance, vrane same vrančiče itd. Če bi hotela sedeti na jajcu krava, bi se izvalilo gotovo lepo veliko tele, če bi pa nasadili kobilu, bogve če bi ne dobili krasnega žrebeta, kakoršnega niti cesar nima v svojih hlevih.

„To bi bilo lepo, če bi imeli v Marbergu najlepšega konja vsega cesarstva!“

Nič ni bilo več prepira v Marbergu, katero žival naj nasadijo na jajce, saj so bili sedaj že vsi prepričani, da je kobila edina žival, ki je zadosti velika za sedenjena tem jajcu in da bi bilo krasno žrebe občini v največjo čast.

Marberžani so vedeli dobro, da ne kaže imeti takih znamenitih tajnih reči doma v navadnem hlevu, kamor bi lahko prišel vsak dan kak tujec, živinski kupec. Pripravili so gnezdo za Marbergom, na hribu za Poharjevim hlevom, kamor tedne in tedne ne pride nobena tuja noga. Tam naj kobila mirno vali jajce, ker je ne bo nihče hodil motit.

Pritirali so na hrib staro kljuse, suho kobilo, kateri so naročili ta posel. Kobila pa ni hotela sedeti na buči, ampak je stala v enomer nad gnezdom na vseh štirih. Hudobna kobila je kazala celo voljo da bi pojedla jajce, ker je zasadila zobe v bučo. Marberžani so imeli hudo delo, predno so rešili dragoceno jajce izpod kobilnih čeljusti. Bilo je že ranjeno in načeto. Policaj se je postavil s palico h kobilu, da bi jo pošteno naklestil po zobeh in gobcu, če bi se ji še cedile sline po jajcu.

Kobila še vedno ni hotela sestiti. Možje so se jeli srditi na kobiljo trdoglavost in Šterc je nasvetoval, naj ji odsekajo noge, da bo para potem že sedela.

Ta nasvet ni ugajal vsem. Dejali so, da bi mrha potem najbrž ne mogla več hoditi.

Kobilu so zvezali noge in so jo siloma podrli na gnezdo. Mrha je vedno gomezila in se nemirno zvijala, hoteča se rešiti vrvi. Ko je zamahnil policaj, da bi jo naučil pokorščine, se je močno ganila ter zdrknila z gnezda. Gnezdo se je privzdignilo in jajce se je prevrnilo iz njega v travo ter se začelo kotati nizdol s hriba.

„Oha! Stoj, stoj!“ so kričali Marberžani in tekli za jajcem, a buča je bila urnejša. Prikotala se je neznanu hitro v dolino in skočila v gosti grm, kjer je izginila. V grmu pa je spal zajec, ki se je splašil, skočil iz grma in jo pocedil po dolini tako naglo, da se je prekopnicil dvakrat zapored. Marberžani so ga zagledali in se v hipu domislili, da beži mlado žrebe, ki se je zvalilo iz jajca. Bežali so za njim, kar so jih nosile noge in klicali:

„Oha! Cuzek na! cuzek na!“

Nič ni pomagalo. Zajec je odbežal v grmovje in ni ga bilo nikjer, dasiravno so Marberžani preiskali ves kot.

Žalostni so se vračali v mraku v Marberg, ker jim je ubežalo krasno žrebe, ki je znalo tako izvrstno teči že v prvem hipu, ko se je izvalilo. Staro kobilo so gnali pred seboj in policaj jo je pretepal, ker je bila tako nepokorna in neumna, da je prevrgla gnezdo z jajcem. Grizla in pekla jih je zavist, ker so slutili, da se zateče njihovo žrebe najbrž nekam na Remšnik, kjer bodo ga kmetje ulovili in se z njim bahali.

Ves Marberg je žaloval po žrebetu še tedne in mesece.

ZVONIMIR MASLE:

DEKLICA PO GREDI GRE

Vse molči, le slavčev glas
se glaši še v tiho vas,
luna na cvetice zre,
deklica po gredi gre . . .

Pridi sem že, ljubček moj,
brani, vem, ti oče moj:
kar te sem več bilo ni,
v srcu tem mi zdravja ni!

Polnoči odbilo je,
deklici stemnilo se,
zvezde so poljubljale
tiho jo na ušnice ! ! . . .

Vsi trde in pravijo:
fant njen le ozdravi jo.
Brzo le pošljite ponj,
da ne bo prišel zastonj!

Opazovanje.

Hišinja: „Oj, ti moški. Mene je doktor P. poljuboval, s hčerko moje gospodinje se je pa zaročil!“

Sami sebi verjamemo to, kar bi nikomur drugemu ne verjeli

Škoda.

„On: „Pomisli, moj tovariš Baltič, ki je bil še zadnjo nedeljo pri nas na kosilu, je nenadoma umrl!“

Ona: „Škoda, da ga nismo še le za prihodnjo nedeljo povabili na kosilo!“

Zlobnež.

— „Ona našopirjena dama je gotovo kaka igralka?“

„Da, toda ne igra nobene vloge!“

Vzlic temu.

„Pravite, da se je Pogačar oženil iz ljubezni z Logarjevo, pa je vendar priženil hišo in dokaj gotovine!“

„Vzlic temu se je oženil samo iz ljubezni — poznam njegovo taščo!“

Krčmarska politika.

Krčmar (natakarica): „Komu pa nesete časopis?“

Natakarica: „Onemu debelemu gospodu tam v kotu; čaka že dolgo nestrpno nanj!“

Krčmar: „Stojte! Nič mu ga še ne nesite! Glejte mož pije vsled same nepotrpežljivosti vrček za vrčkom!“

Mlada soproga.

„Skrajni čas je, da najame moj soprog kuharico, sicer nastane pri nas — lakota!“

Navihanec.

On: „Profesorju S. sem pisal pa že tako pismo, da se bo jeze grizel!“

Ona: „Ti le pazi, da te ne bo tožil!“

On: „Kaj še! Napravil sem v pismu čer trideset slovničnih pogreškov in to ga bo jezilo!“

Zlobno obžalovanje.

— „Kaj pa napravite z jedili, ki jih skuhate v kuharski šoli?“

— „Razdelimo jih med siromake.“

— „Oj ubogi siromaki!“

Troje poročil s potovanja.

V času poštних voz:

Na svojem šestmesečnem potovanju obiskali smo Monakovo, Inomost ter Solnograd.

V času brzovlakov in avtomobilov:

Pretečeni teden ogledali smo si Dunaj, Berolin, Paris in Rim.

V času zrakoplovov:

Včeraj med četrto in peto uro popoldne prevozili smo Evropo.

Slikar.

— „Kaj pa gledaš venomer na oni kup gnoja?“

— „Tega ne razumeš, dečko; jaz opazujem gnoj z umetniškim očesom!“

Zlobno.

Operni pevec: „Največji uspeh sem dosegel v Zagrebu.“

Prijatelj: „Tako?“

Pevec: „Za samo enkratni nastop sem dobil tristo kron.“

Prijatelj: „Odpravnine?“

Vse nič ne pomaga.

Kuharica: „Milostiva, ali načete preklicati odpovedi, ker ste mi odpovedali zaradi mojega ljubimca? Saj vam vse nič ne pomaga. Mojemu ljubimcu v vaši hiši tako ugaja, da se je namenil poprijeti se moje naslednice!“

Najboljši mož.

Prva žena: „Moj mož me nepopisno ljubi!“

Druga žena: „Moj mož me obožava!“

Tretja žena: „Moj mož me pa pošlje vsako polletje za dva meseca v letovišče!“

Neprijetno.

„Zakaj pa Koprivčevi ne vabijo več doktorja Švago na obed? Ali se jim je kaj zameril?“

„Kaj še! Samo zato ga več ne povabijo, ker škili in zaradi tega ste se vselej Koprivčevi hčeri prepirali med seboj, katero je gledal!“

Tovorni osel.

On (svoji mladi ženi očitajoče): „Ako že na vsak način hočeš, da se našega izleta udeleži tudi tvoj prijatelj gospod V., potem ti bom gotovo odveč jaz in je bolje ako ostanem doma!“

Ona: „Lepo te prosim, ne bodi vendar tak! Kdo bo pa nosil prtljago z nami?“

Strogo.

Žena: „Danes ti dovolim, da greš nasproti nas v gostilno na vrček piva; toda sesti moraš k oknu tako, da te bom imela ves čas pred očmi!“